

Patiënteninformatie

Schurft (scabiës)

Inhoud

Inhoud	3
Wat is schurft?	4
Hoe ontstaat schurft?	4
Hoe kun je schurft oplopen?	5
Wat zijn de verschijnselen?	5
Hoe wordt de diagnose gesteld?	6
Hoe wordt schurft behandeld?	7
Behandeling met zalf	7
Behandeling met tabletten	9
Behandeling tijdens zwangerschap en borstvoeding	10
Wat moet ik doen met mijn kleren en beddengoed?	11
Herhalen van de behandeling na 1 week	12
Wat kunt u zelf nog doen?	13
Wat zijn de vooruitzichten?	13
Samenvatting: wat moet ik doen?	14
PERMETRINE CREME (ZALVOR)	14
BENZYLBENZOAT CREME	15
IVERMECTINE TABLETTEN	17
Tot slot	18
Wie contacteren bij vragen/problemen?	18

Wat is schurft?

Schurft (officiële naam: scabiës) is een besmettelijke huidziekte, die wordt veroorzaakt door de schurftmijt. Dit is een minuscuul insect dat leeft in de oppervlakkige laag van de huid.

De schurftmijt graaft gangetjes in de hoornlaag en legt er eieren in waar vervolgens weer jonge schurftmijten uitkomen. De enzymen en andere producten die door de mijten worden afgescheiden veroorzaken hevige jeuk, en soms een uitgebreide jeukende huiduitslag. De aandoening jeukt vreselijk, vooral 's nachts.

Schurft is een vervelende, maar geen ernstige ziekte. De aandoening is goed te behandelen. Het is daarbij wel zeer belangrijk dat alle mensen in de directe omgeving van de patiënt met schurft mee behandeld worden, ook wanneer zij helemaal geen jeuk of huidafwijkingen hebben. Schurft duidt niet op een gebrek aan hygiëne. Iedereen kan het krijgen.

Hoe ontstaat schurft?

Schurft wordt veroorzaakt door de schurftmijt *Sarcoptes scabiei*. Dit is een parasiet die alleen bij mensen voorkomt. De vrouwelijke mijt is ongeveer 0.4 x 0.3 mm groot en is net te klein om met het blote oog te kunnen zien. Deze vrouwelijke mijten graven een gangetje in de hoornlaag van de huid met een lengte van ongeveer 1 cm, waarin ze eitjes leggen. De jeuk wordt veroorzaakt door een afweerreactie van het lichaam tegen de uitwerpselen van de schurftmijt. Over het algemeen heeft een patiënt met schurft tussen de 10 en de 15 levende volwassen vrouwelijke schurftmijten op het lichaam.

Hoe kun je schurft oplopen?

De schurftmijt wordt gewoonlijk overgebracht door direct huidcontact met een besmet persoon. Kinderen in een gezin zijn vaak allemaal besmet.

Met elkaar in één bed slapen - al dan niet met seksueel contact - kan besmetting tot gevolg hebben. Daarnaast kan u schurft krijgen door het slapen in een bed met besmet beddengoed en door het dragen van besmette kleding van iemand met schurft. Een logeerpartij bij de familie of een bezoek aan een eenvoudig hotel waar de beddensprei nooit in de was gaat is al voldoende om het op te lopen.

Wat zijn de verschijnselen?

Twee tot 6 weken na de besmetting met de schurftmijt ontstaan er huidafwijkingen, die vooral 's nachts heftig jeuken. Het meest kenmerkend is een schilferend gangetje van maximaal 1 centimeter, soms met een klein blaasje aan het einde. Deze gangetjes worden vooral gezien aan de handen, maar kunnen bij schurft ook ontbreken.

Verder zijn er kleine pukkeltjes die vaak opengekrabd en ontstoken zijn. Daarnaast kunnen blaasjes voorkomen, etterpuistjes en grotere pukkels. Soms ontstaat een uitgebreide huiduitslag die kan lijken op eczeem. Door krabben kunnen bacteriële infecties optreden.

De huidafwijkingen bij schurft zijn vooral gelokaliseerd tussen de vingers, op de onderzijde van de polsen, in de oksels, in de flanken, op de voeten en de enkels. Ook op de billen komt het vaak voor. Bij mannen zijn de penis en de balzak (het scrotum) vaak aangedaan en bij vrouwen de huid rond de tepels. Bij volwassenen zijn er haast nooit afwijkingen in het gezicht of op het behaarde hoofd, maar bij heel jonge kinderen komt dat wel voor.

Hoe wordt de diagnose gesteld?

Bij patiënten die het kenmerkende beeld hebben van gangetjes aan de handen is de diagnose eenvoudig te stellen, vooral ook wanneer er mensen in de omgeving met jeuk blijken te zijn. Ook ontstoken jeukbulten op penis en balzak zijn zeer kenmerkend voor schurfft.

Het is echter niet altijd zo gemakkelijk. Omdat schurfft op veel andere huidziekten kan lijken, komt het soms voor dat mensen er weken tot maanden mee rondlopen voordat iemand aan de mogelijkheid van schurfft denkt. Soms wordt wel aan schurfft gedacht, maar kan het niet met zekerheid worden bewezen dat het schurfft is. Als het er heel erg op lijkt, wordt meestal voor de zekerheid toch een behandeling gegeven tegen schurfft.

Echt bewijzen dat het schurfft is, kan enkel als we de schurftmijt zien onder de microscoop in schraapsel van de huid. Hiervoor wordt met een mesje wat van de hoornlaag afgeschraapt of gesneden, op de meest verdachte plekken. Dit flintertje huid moet vervolgens een kwartiertje weken in een KOH (kaliumhydroxide) oplossing. Hierdoor vervagen de cellen en is een eventuele mijt of eieren goed te zien onder de microscoop.

Een andere methode is de huid van heel dichtbij bekijken met een dermatoscoop (een verlicht vergrootglas) met een druppeltje olie er onder. Met deze dermatoscopie zijn grotere mijten soms zo te zien.

Hoe wordt schurft behandeld?

Schurft kan worden behandeld door het hele lichaam in te smeren met een zalf of door tabletten in te nemen. Uw arts zal beslissen welke behandeling u krijgt. In sommige gevallen zal zowel een behandeling met zalf als met tabletten worden voorgeschreven.

Belangrijk is dat alle gezinsleden en personen waar u nauw contact mee heeft, tegelijkertijd worden behandeld. En dat ook alle kleren en beddengoed gewassen worden.

Belangrijk is ook om alle behandelingen na 1 week te herhalen: zowel de zalven, de tabletten als het wassen van alle kleding en beddengoed. Dit geldt voor alle gezinsleden en personen waar nauw contact mee is.

Behandeling met zalf

Optie 1: Permetrine 5% Crème (Zalvor)

- Tube van 30 gram
- Nodige hoeveelheid voor het hele lichaam:
 - 2 maanden -1 jaar: 5 g
 - 1 - 5 jaar: 10 g
 - 5 - 12 jaar: 15 g
 - Volwassenen: 30 g
- Niet gebruiken bij: overgevoeligheid voor bestanddelen
- Permetrine moet 8 tot 12 uur inwerken. Daarna kan u het afspoelen met water en zeep.
- NA 1 WEEK HERHALEN
- In totaal dus 2 keer smeren: op dag 1 en op dag 8

Optie 2: Benzylbenzoaat 25% Smeersel FNA

- Bereiding van apotheek van 300 ml (2 voorschriften nodig per persoon)
- Nodige hoeveelheid voor het hele lichaam: 150 - 250 ml
 - Bij kind < 2 jaar: 10% smeersel FNA, mag ook bij kind jonger dan 2 maanden

- Benzylbenzoaat moet 24 uur inwerken en kan u daarna afspoelen met water en zeep
- NA 24 UUR EN NA 1 WEEK HERHALEN
- In totaal dus 3 keer smeren: op dag 1, op dag 2 en op dag 8
- In totaal gemiddeld dus 2 flessen van 300 ml voor één volwassene

Hoe moet ik mij insmeren met de crème ?

Het is absoluut noodzakelijk dat alle gezinsleden een behandeling krijgen, ook wanneer ze zelf geen jeuk of huiduitslag hebben. Ook de partner van de patiënt met schurft wordt mee behandeld. Iedereen moet zo snel mogelijk en op hetzelfde moment worden behandeld.

Een goed tijdstip voor behandeling is 's avonds. De volgende ochtend zijn de mijten in de huid dood. Onder de douche kunnen de nog rondlopende mijten worden verwijderd. Zo kunnen zij zich na het afspoelen van de crème niet opnieuw ingraven in de behandelde persoon. Zorg dat alle kleding in de was gaat vóór het douchen zodat u na het douchen geen 'vuile' was meer hoeft aan te raken. Na het afspoelen van de crème kan u namelijk weer opnieuw geïnfecteerd raken.

Instructies:

- Breng de crème aan op een schone, droge en afgekoelde huid. Neem dus geen douche voor het insmeren. Want als de huid nat en warm is, worden de middelen slechts gedeeltelijk opgenomen in het lichaam, wat niet de bedoeling is. Van tevoren wassen is enkel nodig als de huid heel erg vervuild is (zwervers). In dat geval is het belangrijk om te wachten met insmeren tot de huid goed droog is.
- Het hele lichaam, met uitzondering van het hoofd, insmeren vanaf de kaakrand tot onder de voetzolen. Bij kinderen tot vier jaar, personen met scabiës norvegica of verminderde afweer en bedlegerigen óók het hoofd meebehandelen, vooral achter de oren. Speciale aandacht besteden aan alle huidplooien, met name die van vingers en tenen en rond de genitaliën.
- Nagels kortknippen en het middel ook onder de nagels aanbrengen. Gebruik eventueel een zachte tandenborstel daarvoor.

- Voorkom dat het middel in ogen, mond, of op andere slijmvliezen komt (pas op voor huid-mondcontact, trek baby's bijvoorbeeld handschoentjes en sokjes aan). Wanneer toch contact heeft plaatsgevonden: spoelen met veel water.
- Het is onmogelijk om jezelf volledig in te smeren (rug!). De persoon die smeert, dient wegwerp handschoenen te dragen.
- Het is de bedoeling dat de crème langdurig in contact is met de huid. Dus bij tussentijds handen wassen, toiletbezoek, verwisselen van luiers of incontinentiemateriaal: zalf bij smeren.
- Gebruik tijdens de behandeling geen schoonheidsproducten en crème.
- Op de ochtend na het insmeren (8 tot 12 uur na het aanbrengen van de crème) moet u het hele lichaam onder de douche goed wassen.
- Na het douchen het lichaam afdrogen met een schone handdoek en schone kleren aantrekken.

Behandeling met tabletten

Ivermectine tabletten 3 mg

- Uw apotheker zal deze tabletten moeten bestellen uit het buitenland
 - Scabioral 3 mg (doos van 4 tabletten)
 - Stromectol 3 mg (doos van 4 tabletten)
 - Magistraal bereid
- Nodige hoeveelheid:
 - 15-24 kg: 1 tab
 - 25-35 kg: 2 tab
 - 36-50 kg: 3 tab
 - 51-65 kg: 4 tab
 - 66-79 kg: 5 tab
 - > 80 kg: 6 tab
- Niet gebruiken bij:
 - Overgevoeligheid voor één van de bestanddelen

- Zwangerschap en borstvoeding
- Bij kinderen lichter dan 15 kg en/of jonger dan 5 jaar
- NA 1 WEEK HERHALEN
- In totaal dus 2 keer innemen: op dag 1 en op dag 8

Hoe moet ik de tabletten innemen ?

Neem alle tabletten tegelijk in. Het maakt niet uit op welk moment van de dag, maar u moet ivermectine innemen met water op de lege maag. Ook na de behandeling mag u twee uur niet eten of drinken (wel water). De dosering is afhankelijk van uw lichaamsgewicht.

Ga daarna onder de douche en trek schone kleren aan. Ga na 24 uur opnieuw onder de douche en trek schone kleren aan.

Na 1 week moet u opnieuw hetzelfde aantal tabletten innemen.

Behandeling tijdens zwangerschap en borstvoeding

Bij zwangerschap heeft benzoylbenzoaat smeersel de voorkeur. Ivermectine tabletten mogen niet tijdens zwangerschap en borstvoeding worden gebruikt, en ook niet bij kinderen die minder wegen dan 15 kg.

Wat moet ik doen met mijn kleren en beddengoed?

Verzamel alle gedragen kledij van de afgelopen drie dagen en het beddengoed. Was deze op minstens 60°C in de wasmachine.

Kleren die je niet zo warm mag wassen, maar ook stoffen knuffels, schoenen, pantoffels, hoofdkussens en donsdekens bewaar je 7 dagen in een goed afgesloten plastic zak bij kamertemperatuur (= minstens 18° à 20°C). Zet deze dus niet buiten of in de kelder waar de temperatuur onder 18°C kan zakken.

Over vaste stoffen bekleding (bv. zetels, stoelen, autostoel ...) kan u gedurende 7 dagen een laken leggen. U mag op het laken gaan zitten. Rol grote tapijten op en plaats ze zeven dagen in de hoek van een kamer. Stofzuig ze nadien grondig.

Stofzuig alle matrassen grondig en draai de matrassen nadien om. Als u sliiep op een matras zonder hoeslaken, is stofzuigen onvoldoende om alle eitjes en mijten te verwijderen. Lucht de matras dan zeven dagen lang bij kamertemperatuur en stofzuig ze nadien grondig.

Poets de rest van het huis met een gewoon reinigingsmiddel.

Draag handschoenen als je helpt bij het vervangen van beddengoed of om kledij in zakken te stoppen.

Na de behandeling stapt u in een schoon bed, dat wil zeggen: met schone kussenslopen, schone lakens of dekbedovertrek en een schone matrashoes. Draai de matras om. Laat de matras overdag onopgemaakt tot voor het slapen gaan. Uw dekbed, dekens en kussens moeten gedurende een week worden gelucht of in een afgesloten plastic zak worden gestoken voor u deze weer kan gebruiken.

Herhalen van de behandeling na 1 week

Als de schurft behandeld is met Permetrine crème, Ivermectine tabletten, of Benzylbenzooaatsmeersel, en u alle schoonmaak maatregelen nauwkeurig uitvoerde (volgens de uitleg op de vorige pagina's) zal de schurft nagenoeg zeker verdwenen zijn.

Soms gaat er toch iets mis. Bijvoorbeeld een stukje huid dat niet goed is ingesmeerd. Of herbesmetting door kleding, meubels, huisgenoten. Daarom adviseren we om de behandeling na 1 week te herhalen. Daarna doet u ook weer kleding en beddengoed in de was.

Doorgaans is de jeuk binnen 3 dagen aanzienlijk verbeterd. Maar het kan wel 3 tot 4 weken duren tot de huidafwijkingen en de jeuk geheel verdwenen zijn. De jeuk wordt veroorzaakt door allerlei producten die door de mijten zijn achtergelaten in de bovenste laag van de huid, de hoornlaag. De huid vernieuwt zichzelf in ongeveer 2 weken, dus dit groeit er vanzelf uit. Wacht dit rustig af, denk dus niet dat de therapie niet is aangeslagen!

Bij erge jeuk kan uw arts u een corticosteroïdcrème voorschrijven. De crèmes om scabiës te behandelen, kunnen soms ook irritatie en jeuk veroorzaken. Besef dat een deel van de jeuk psychologisch is. Zodra het woord schurft valt, krijgt iedereen jeuk.

Wat kunt u zelf nog doen?

Veel mensen schamen zich wanneer er in hun gezin schurft blijkt te zijn opgetreden. Dat is begrijpelijk maar niet nodig. Het oplopen van schurft duidt bijvoorbeeld niet op een gebrek aan hygiëne. Toch lijkt het verstandig om niet aan iedereen in uw omgeving te vertellen dat u schurft heeft gehad. De ervaring leert dat veel mensen dan jeuk gaan voelen en bang zijn dat ze het ook opgelopen hebben, terwijl dat helemaal niet zo hoeft te zijn.

Wat zijn de vooruitzichten?

Schurft kan met eenvoudige middelen helemaal genezen worden. Komt het toch terug, dan kan dat doordat de behandeling niet nauwkeurig genoeg is toegepast of dat iemand uit de omgeving niet meebehandeld is. Houd er wel rekening mee dat het na behandeling nog enkele weken kan duren voordat alle verschijnselen weer geheel verdwenen zijn.

Samenvatting: wat moet ik doen?

De hoeveelheid informatie in deze folder is groot. Hieronder staan de belangrijkste acties nog eens samengevat per behandeling en per dag:

PERMETRINE CREME (ZALVOR)

Dag 1:

- Ik waarschuw al mijn huisgenoten en anderen die mogelijk besmet kunnen zijn.
- Ik haal genoeg crème op om iedereen tegelijk te behandelen.
- Ik doe alle kleren die ik de afgelopen 3 dagen heb gedragen, en het beddengoed in de was op 60 graden, en neem een douche. Wat niet zo heet gewassen mag worden stop ik in een afgesloten vuilniszak gedurende 7 dagen.
- Als het dekbed, de kussens of de dekens ook niet zo heet gewassen mogen worden dan hang ik ze 7 dagen te luchten of stop ik ze in een afgesloten vuilniszak gedurende 7 dagen.
- Over vaste stoffen bekleding (bijvoorbeeld zetels, stoelen, autostoelen ...) leg ik een proper laken gedurende 7 dagen. Op het laken kan ik wel zitten.
- Ik rol grote tapijten op en plaats ze 7 dagen in de hoek van een kamer. Ik stofzuig ze nadien grondig.
- Ook schoenen, pantoffels en knuffels stop ik 7 dagen lang in een afgesloten vuilniszak.
- Ik smeer mij 's avonds helemaal van top tot teen in met de crème (niet douchen van tevoren). Daarna trek ik schone kleren aan. 's Avonds stap in een schoon bed.

Dag 2:

- De volgende ochtend (na 8 - 12 uur inwerken) spoel ik de crème onder de douche af en trek opnieuw schone kleren aan.
- Ik doe opnieuw al het beddengoed en gedragen kleding in de was op 60 graden.
- Ik draai de matras om en maak het bed niet op, dat doe ik 's avonds pas.

Dag 8:

- Ik doe alle kleren die ik de afgelopen 3 dagen heb gedragen, en het beddengoed opnieuw in de was op 60 graden.
- Ik smeer mij nog een keer helemaal van top tot teen in met de crème. Daarna trek ik schone kleren aan en stap in een schoon bed.

Dag 9:

- De volgende ochtend (na 8 - 12 uur inwerken) spoel ik de crème onder de douche af en trek opnieuw schone kleren aan.

BENZYL BENZOAAT CREME

Dag 1:

- Ik waarschuw al mijn huisgenoten en anderen die mogelijk besmet kunnen zijn.
- Ik haal genoeg crème op om iedereen tegelijk te behandelen.
- Ik doe alle kleren die ik de afgelopen 3 dagen heb gedragen, en het beddengoed in de was op 60 graden, en neem een douche. Wat niet zo heet gewassen mag worden stop ik in een afgesloten vuilniszak gedurende 7 dagen.
- Als het dekbed, de kussens of de dekens ook niet zo heet gewassen mogen worden dan hang ik ze 7 dagen te luchten of stop ik ze in een afgesloten vuilniszak gedurende 7 dagen.
- Over vaste stoffen bekleding (bv. zetels, stoelen, autostoelen ...) leg ik een proper laken gedurende 7 dagen. Op het laken kan ik wel zitten.
- Ik rol grote tapijten op en plaats ze 7 dagen in de hoek van een kamer. Ik stofzuig ze nadien grondig.
- Ook schoenen, pantoffels en knuffels stop ik 7 dagen lang in een afgesloten vuilniszak.
- Ik smeer mij 's avonds helemaal van kop tot teen in met de crème (niet douchen van tevoren). Daarna trek ik schone kleren aan. 's Avonds stap in een schoon bed.

Dag 2:

- 's Avonds (na 24 uur inwerken) spoel ik de crème onder de douche af.
- Ik smeer me vervolgens opnieuw van kop tot teen in met de crème.

Dag 3:

- 's Avonds (na opnieuw 24 uur inwerken) spoel ik de crème af onder de douche en trek opnieuw schone kleren aan.
- Ik doe opnieuw al het beddengoed en gedragen kleding in de was op 60 graden.
- Ik draai de matras om en maak het bed niet op, dat doe ik 's avonds pas.

Dag 8:

- Ik doe alle kleren die ik de afgelopen 3 dagen heb gedragen, en het beddengoed opnieuw in de was op 60 graden.
- Ik smeer mij nog een keer helemaal van top tot teen in met de crème. Daarna trek ik schone kleren aan en stap in een schoon bed.

Dag 9:

- De volgende avond (na 24 uur inwerken) spoel ik de crème onder de douche af en trek opnieuw schone kleren aan.

IVERMECTINE TABLETTEN

Dag 1:

- Ik waarschuw al mijn huisgenoten en anderen die mogelijk besmet kunnen zijn.
- Ik haal genoeg tabletten op om iedereen tegelijk te behandelen.
- Ik neem de tabletten tegelijk in.
- Ik doe alle kleren die ik de afgelopen 3 dagen heb gedragen, en het beddengoed in de was op 60 graden, en neem een douche. Wat niet zo heet gewassen mag worden stop ik in een afgesloten vuilniszak gedurende 7 dagen.
- Als het dekbed, de kussens of de dekens ook niet zo heet gewassen mogen worden dan hang ik ze 7 dagen te luchten of stop ik ze in een afgesloten vuilniszak gedurende 7 dagen.
- Over vaste stoffen bekleding (bijvoorbeeld zetels, stoelen, autostoelen ...) leg ik een proper laken gedurende 7 dagen. Op het laken kan ik wel zitten.
- Ik rol grote tapijten op en plaats ze 7 dagen in de hoek van een kamer. Ik stofzuig ze nadien grondig.
- Ook schoenen, pantoffels en knuffels stop ik 7 dagen lang in een afgesloten vuilniszak.
- Daarna trek ik schone kleren aan. 's Avonds stap in een schoon bed.

Dag 2:

- De volgende ochtend doe ik opnieuw al het beddengoed en gedragen kleding in de was op 60 graden.
- Ik draai de matras om en maak het bed niet op, dat doe ik 's avonds pas.
- 24 uur na het innemen van de tabletten douche ik opnieuw en trek daarna opnieuw schone kleren aan.

Dag 8:

- Ik doe alle kleren die ik de afgelopen 3 dagen heb gedragen, en het beddengoed opnieuw in de was op 60 graden.
- Ik neem nog een keer de tabletten in.
- Daarna trek ik schone kleren aan en stap in een schoon bed.

Dag 9:

- 24 uur na het innemen van de tabletten douche ik opnieuw en trek daarna opnieuw schone kleren aan.

Tot slot

Hebt u na het lezen van deze brochure nog vragen of opmerkingen, dan kunt u terecht bij uw behandelend dermatoloog en/of de verpleegkundige. Wij hopen van harte dat deze brochure u meer duidelijkheid heeft geboden.

Wie contacteren bij vragen/problemen?

Poli dermatologie
campus Sint-Jozef
Steenweg op Merksplas 44
2300 Turnhout
014 44 42 54
dermatologie@azturnhout.be

AZ Turnhout vzw

www.azturnhout.be

info@azturnhout.be

014 40 60 11

Blijf op de hoogte via www.facebook.com/azturnhout

Campus Sint-Jozef

Steenweg op Merksplas 44

2300 Turnhout

Campus Sint-Elisabeth

Rubensstraat 166

2300 Turnhout

V.U. : Jo Leysen • gedelegeerd bestuurder AZ Turnhout vzw (vertegenwoordiger Eleyas bv)
Steenweg op Merksplas 44 • 2300 Turnhout